Gazar byriin proletaarnuud negedegtii!

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Ene dygeer зlleo garsa baina.

1932 onii Janvaari 18 edər

№ 16 (569)

eder byri garna.

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M moziin komiteed ba B-M. rispyybl. tebiin gyicedkeke komiteed bolon yi'ed'er ebleliin B-M. zebiel gurb nii emenees niiteiegdene

Dugaar nezcediin yne 5 menge.

Zakika yne: sara byriin 1 tekerig. Gadaada ulasta bol 1 tek. 50 menge

AADRIS: Верхнеудинск, Центросоюзная 26.

B. M. keвleliigi erkileke komiteed togtoвo

BI M-ulasiin AKZ iin dergedeki kebleliin keregiigi erkileke komiteed baiguulagdaba. Ene komiteediin geşyyndte: tyryylegçede. AKZ iin tyryygiin orlogço nek. Daniilov Buriaadiin kebleliin kereg erkilke gazariin direegtor Çimid-Dorziin. Namiin moziin komiteediin kebleliin tasagiigi daagşa Koolobov „Bur. Praavdiin" Pedaaktor Syçşenko ba Narkomproos Daşi Dondobiin nar sungagdaba.

[Ke]blel soninii tukai namiin zaabariiigi gyicedkeke

[Ke]dmeriçen kedee biçegçediin rispyybligiin kuraliigi tataka tukai Buriaad Moziin namiin komiteediin [b]ool garsaar kojor sara kagadiin [s]aa engereed baikada kuralda [ke]bleliin kedmeriiin zarim kedii [ke]dkeligi kiike ujalgatai bolzoi.

[K]uralda uridçalan beledkeliin kedmeriin yndesen zoriigo bolbol doo[ro]şatiin keblel soninii bolşoviig [so]nii daiçalakii çadabariigi ba kedmeriçen kedee biçegçediin kedmeriin çanariigi socaliis baiguulalgiin [k]ygiin kemzeetei sacuudkan ergebygeed keblel soniniigi olon nil[ee] çanartai ba operatiib saintai, [ş]agai bolzo, yndeseerni şinedken [ba]guulkiigi tuillaka baina. Kedmeriçen kedee biçegçediigi ynekeer [ş]oltaar aradiin sanal bodoliigi [k]ridogçad (komandiiruud)" bol[go]iigi çarmaika ba keblel soninii [ba]iln zinkeni şugamiin telee baina „zyynii" oportuniisamtai kojor [t]ee temeceke temeceliigi çangadka azai.

[E]ne eris çanga, namiin zaabariin [k]eblel bolzo bykiigi şalgaza yzebe BK(b) namiin Moziin komiteetabisan zorilgo şiidkegdee ygii[ge]a geze ceke medereke erketei [b]o bide. zygeer keblel sonin ba [ke]dmeriçen kedee biçegçediin kegeenii ulas teriiin udka çanariin [k]a jikekeniigi olonki aimagii sonin [b]ygyd ba namiin emkinyyd saitar [k]oo ygii baina.

[A]lşiviigiin kurdaaçalaiiin telee", [Sa]agai", „Alairiin kolkoosnig", [Y]rgazanii praavda", „Ulaan ma[la]n" geke metiin sonin biçegyyd [z]iin namiin komiteediiu zaabariiudoto kereg deereni bejelyylen [ke]dkeke jabadaliigi emkidkegze [b]iited bolko josotoi atala-ynendee [m]eriee şinedken baiguulka tukai-[j]uu çigi kiine ygii. Bolşoviigiin [ke]blel soniniigi baiguulka asuudaliigi [k]eblel soninii eesediini zyes keregseke ygii jabadal garana! [Y]ke zuura kedmeriigi şinedken [ba]iguulka çukam zailaşa ygii baina [b]i.

[B]uriaad oronii keblel sonin ba [ke]dmeriçen kedee biçegçediin socasmiin baiguulaltada bujuu yiledberi [a]ngiin tesebiin telee ba tariaabeledkeliin, mengen sangiin kampaani bolon [k]oosuudiigi aza akuin ba emkidkeliin zokiookiin talaar bekizyylkiin [t]ee temeceke temecelyydte kabaasani niiteleze, namiin Leeninii şugamiigi kamagaalan temeceke temeldeteden bolbol ali tukai udka [ç]anartaigi temdegleed baikada keblel sonin bolbol aza baisanaa kariuuna geze medereke ujalgatai bide.

[G]ebe çigi manai keblel soninii [ke]dee ygii ba kiideg ygii zyilyyd [b]on bygeed aldau, dutuu ba tasaluud nileed olon baina. Keblel [s]onii baidaliin telee namiin emkinyydiin kariuucalgiigi ergeze BK(b) [n]amiin Moziin komiteediin çukalaçalan temdeglekeni **„Kedmeriçen [k]edee biçegçediin kedelgeen ba [d]oodo şatiin keвlel soninii gen [i]utuunuudiigi yndeselen ilerkelbeel namiin keteleriiin tuliin [a]ngalta ygii deerees boino. Keblel soniniigi cegneke Ygii jabadal [n]ileed olon gazaraa odoo kyrter [y]lced zaluuiagdaa ygii вygeed [k]eblel soniniigi dyyrendeni barimtuulka uçaruud вii вaina".**

Zygeer, ene eder kyrter Moziin [k]omiteediin ene zaabariigi aimagiin namiin komiteeduud bygedeeree oilgozo, gariin ketelberi bolgon abaa [y]gii ba aikoomuud bygedeeree keblel sonin ba kedmeriçen kedee biçegçediin kedmeriiin asuudaliigi eejingee yndesen tesebte unuulaa ygii [b]ygeed keblel soninii asuudal bolbol niitiin kedmeriiin negen çukala zyil geze toolono ygii azai.

Menee Kori, kiaagta, Mukar Şiber Baunta, Tynken, Zakaamin, Jaruuna, Alaiir ba Deede-Ydiin aimaguudaas kyllеegdesen kedmeriçen kedee biçegçediin biçegyydees karaad yzebel kegmeriçen kedee biçegçediin kedelgeenii namiin ketelberi ugaa muu baisan bujuu zarim gazaraa oroi ygii baisan baina. Kotiin kedmeriçen biçegçediin ba kaniin soninii kedmeri men terecelen ketelberi muutai.

Kedmeriçen kedee biçegçed ba doodo şatiin keblel soninii urgaza baigaa idebkiigi angiin daisan ba tyynii teleelegçed bolbol ilerkei karşalan zyrçeze baina.

Kaniin soninuud kerbee enyynii urda ilangujaa tedenii zoriigiigi balartuulsanii tukai ba sonindo garasan zyilyydiigi gyicedkel tegelder bolgodog ygiigi temdegledeg bygees, odoo şyymzeleliigi ileer kabçaka turşalganuudiigi todoruulza baidag. (usan ba temer zamiin traansporta, sanzasiin narkamaad, mekanliid. şiliin zavood g. m.) Ede bygede uçaruudta namiin yyryyd bolbol jamar çigi kabaadalga kiize, kemzee abal ygii engeredeg bygeed ulas toriin udka çanariigi balartuuldag uçaruud baina.

Moziin namiin komiteediin emkidkesen kedmeriçen kedee biçegçediin rispyybligiin kuralda beledkeke seegcenyyd bolbol kural boltor bykii beledkeliin kedmeriigi şuud tabika ba doodo şatiin keblel sonin ba kedmeriçen kedee biçegçediin kedmeride ezegyi buzagai jabadaliigi usadkaka usalgatai baisan azai.

Tesebiin josoor bolbol menee gol seegcenyydiin teezisiin telebleegui soniniii kuudasanda garşaa şalgan kelelceze baika josotoi bilee bide. Ynendee menee eder kyrter ygii seegce kedmeriee erkilee ygii. Gagcakan Bargazan aimagiin namiin komiteed enyyn tukai todorkoi zaabari gargasan baina. Zarim negen aimaguudiin namiin komiteed, kedeenii yyryyd, ba sonin biçegyyd eesedee çigi ene kedmeriigi jabuuldag ygii azai.

Zişee bolgakiin telee modonii olzoboriiin oronii seegciigi abaad yzebel Byrlees bolbol ked. kedee biçegçediin kuralda beledkeke kedmeriee nege biçeg biçeed dyyrgebe. Namiin yyr, direegteryyd, yiledberiçenii ebleliin komiteeduudiin kyralda beledkeke kedmeri **«manai kereg bişe»** geze jamar çigi kedmeri kiine ygii ba kiikee ygii bede gene. Angiin yse, arasanii ba zagasa anguuriin azaliin seegce bolbol Uossibpyşniiniin Buriaadiin kontooroos nege biçeg gargakaas ondoo juu çigi kiibe ygii. Namiin yyr, profsojuusuudni ba kaniin soninuud ene asuudaliin tukai Moziin namiin komiteediin zaabarinuudiigi keregtei deere ese toolozo, enyyntei tanilcakiigi keçeene ygii.

Vsan ba temer zamiin traansportiin seegciin teezis bolbol arad niitiin kedmeriigi yzilgeer, nege keden kyn suugaad Zokiookoni magad bolood baina. Bişe seegcenyyd enyynees deere bişe baina.

Ede bygede dutuu dunda zyilyyd bolbol kuralda beledkeke kedmeriiin tasaldal bolkiigi ceke zaaza boina Moziin namiin komiteediin Buriaad oronii namiin emkinyydiin urda tabisan zorilgiin tasaldal bolkoor ajuultai baidal bolbol juu çukalaçalan ermelzeneв gebel: „aimagiin namiin komiteeduud ba kotiin namiin komiteed bolbol ene keregtee ton tyrgeer kedmeriigi tuilaza, keblel sonin ba kedmeriçen kedee biçegçediin kedmeriigi gol tesebtee unuulka josotoi bygeed keblel soninii tukai gargasan namiin zaabariigi gyicedkeke jabadaliigi kangaka, tuskai kemzee, şiidkeberinyydiigi gargaka ba tyryynii gargagdasan zaabarinuudiigi şalgaka azai." (Moziin namiin komiteediin tobçoonii 1931 onii ugtiaabriin 25 ederiin togtooloos.)

Tariaa beledkeliigi dyyrbegeze sanaa amarka kereg ygii

Syyliin medeegeer manai Buriaad Mongol rispyybliig dotor tariaa beledkeliin teseb 98% dyyrzei. Ene ziliin tariaa beledkeliin tesebiigi bolşoviig josoor dyyrgekiin tula ynekeer çangaar temecesen aimaguud baiba çigi, jerenkii deere olonki aimaguud zigşyyriteigeer kozomdozo gyicedkesen ba zarimani **odoo çigi gyicedkee edii** baina.

Menee ederiin medeegeer dyyrgesen aimaguud gekede Deede Yde-100,3%, Mukar—Şiber—100,7%, Kabaan 101,9%, Kiaagta 100%, Ekired bulagad—100%, Selenge 103%, Tynken-100%, Kori-101,3%, Jaruuna 100%, Aga 102%, Zakaamin -102,5% dyyrgesen baina. Dyyrgee edii aimaguud gekede, gol tariaalangiin azaltai Alair—98%, Bookon 90,4% ba Bargazan-92,0% gyicedkesen. Ene toonuud bolbol tariaabeledkeliin temeceliigi zigşyyriteigeer suladuulan, ilangujaa katuu daaltata niudargaçuudiigi zeeledkesen geze ileryylne.

Cadana, zarim gyicedkesen çigi aimaguud bolbol byke aimag deere 100% bolbo geze sanaa amarka jabadal tokiooldoko baina. Ene bolbol ton buruu kereg men, **„tariaaвeledkeliin teseвiigi, imagtai terel tereliin tariaa tuşaaka toogi tusвyri gyicedkesenii syylde-dyyrsende toologdoko"** gesen Kizaariin namiin komiteediin togtooliigi sanaka ba tyniigi erkebişe gyicedkeke josotoi.

Basa, zarim aimaguud bolbol -byke aimag deeree 100% gyicedkesen çigi bol, byri terel tereleereni çigi dyyrgesen baibal—zarim somonuud ilyybçelen dyyrgeed, zarim somonuudiini dutuu baiza bolko ygii, bygede somonuudta daabari tesebee erkebişe gyicedkeke josotoi geze bidener temeceke uçartai baina. Byke somonuudiini cem ilyybçelen gyicedkeed baibal ynekeree gyicedkesen kereg men bolko ba kerbee 10 somonii 6 ni ilyybçelen dyyrgeed 4 ni dyyrgee ygii bol—tere aimagiin 60% somonuud dyyrgesen ba 40% ni dyyrgee edii geze toologdoko josotoi.

Somonuudiin tesebee dyyrgeseniigi juugaar toolokob gekede, kerbee tere somon dotoki byke salbarinuud -kolkoosuud, emçiin azaltan, katuu daaltata niudargaçuudiin tusbyri teseb daaltiiga terel tereliin tariaagaar gyicedkesenii syylde dyyrgesende tooloko josotoi. Ene josoor bolbol manai olonki aimaguud tesebee gyicedkee ygii baina.

Uçar iime tula, kooson %% nuudiigi biçeze, tyygeer tariaa beledkeliigi gyicedkebe bide geze sanaa amarka jabadaliigi eris cokiko josotoi azai. Tariaa beledkeliin tesebiigi oiriin kedeken ederyydte ynekeeree dyyrgeze, angiin daisadiin zeriçeliigi kugacokiko ton zailaşa ygii ujalga men geze byke aimaguudiin emkinyyd medeke uçartai baina.

Ene temecel deerees ynekeeree bolşoviig josoor temeceze çadasan çalgagdaka josotoi.

Modo beledkeliin. urildaan

Otalolgiin kedmeri ba çirelgiin kedmeriiin kangaltiigi zaaвol saizaruulka

Şanagiin modo вeledkeliin gazar modo вeledkelçediigi kangana ygii.

Mukar—Şiber. Şanagiin modobeledkeliin gazar modobeledkelçediigi kangana ygii. Zişeelebel: Şibertiin „Şine Azal" geze arteel dikaabriin negenii yjede 300 kyb modo beledkeke geze oçood moriniiideke kool ovioos egee ygii, basa moridiin taka ilekede tyyniigi eribegiigi men egedeg ygii baina.

Basa ene arteel bolbol 1931 onii ijyyni sarada 200 kyb miiter modo çiresenii mengenees 26 tek. 90 men. odoo boltol abaa ygii, yyniigi abkiin tula 12 dakin 30 modonii gazarta jabasan baina.

Ene jabadal bolbol modobeledkelde jike saad kiike jabadal men tula tus gazariigi erkilegçe Fiodorov geçede josotoi kemzee abka keregtei.

Modo beledkeliigi elyybçelen gyicedkebe

Deede-Yde. Dabaatiin somonii modobeledkeliin teseb ene Janvaariiin 1 nii eder 120% gyicedkegdebe.

Tus somonii "Erdemiin kyçen" geze arteel ba „Ogtaabriin kubiskal" geze arteelyyd modo beledkelde bejee gabşagaida sonoskozo, beledkeke tesebee elyybçelen gyicedkeseniini ilerkeilebel:

„Erdemiin kyçen" 212% ba „Ogtaabriin—kubiskal" 207% gyicedkezel.

Deede-Ydiin modo yiledberiiin tasag bolbol Dabaatiin somonii zebiel ba deereki kojor kolkoosuubta tuskai şagnal olgoko gesen baina.

Tolstikoov.

Yngete metaaliin kombinaad neegdebe

1932 onii janvaariin 1 nii eder Krasnouraaliin zes çudkaka aguu jikeeken kombinaad neegdebe. Komuniis namiin udaridalga dooro jabaza bykii kedmeriçed, inzeneer ba teekniqyydiin gen oroldolgiin açaar yngete mitaaliin gigaanta baiguulagdaba. Ene giggaanta bol Evroopo dotoroo aguu jikeni bolno.

1932 ondo 18 mingan toonno zes çudkaka tesebiigi dyyrgeke bide!

Leeninii namiin teb komiteed mandagi! Namiin manlai nek. Staalin mandag!

Kombinaadiigi neeke komiçiin tyryy **Moşiluski.**
Kombinaadiin akalagça **Ystiinov** Aikoom **Pinkasik.**
Zavoodiin zesiin komiteed Koobelev.

Bavaasan Aвdiin

Tegeskeke ziliin duun

Şiidkeed dyyrsen 31,
Tegeskekeer jiresen 32.
Urgaza baina manaikin,
Unaza baina kapitaaltan!
Eseze baina indyystri
Olosorzo baina faabriguud;
Kegzeze baina kolkoosuud,
Suurizaza baina sovkoosuud;
Socaliis josonii ekonomig
Suuritai bolbo şineken;
Minga deçen MTS
Manduulza garba 31;
Taban zuu garan yiledberi
Tyryylze oçobo gurbaduga;
SSSR ulas—manaikin
Sanaar bolbo delekei deer!
Kynde jike indyystrimnai
Kegzeze baina kurdanaar,
Kokiuurtaza baisan kapitaaltanii
Gyiceze, tyryylkeni sajakanaar!
Kapitaaltan ulasuudta karagdaza ygii
Kedeenii azaliigi kegzeebe,
Kedee nutagiin tariaaçan
Kamtiin azaltai—kolkoosçon:
Gazar jike triaalangiin
Gol kyçen bolood baina.

***

Dabşaza jirsen dabalta,
Tuillaza garsan ilalta:
Delekein prolitaariigi bajasuulka
Daiçalkii temeceliin ylіger!
Kubiskaliin zorig badaraaka
Kyçetei çanga tylkiyyr!
Kedmeriçen zonoo kekiyylze,
Kerengeten ulasiigi koromsuulna.
Azalçan aradaa omogşuulza,
Abijaastai gabşagai bolgono!

Angiin daisanii aaşatai
Abacaldan katuugaar temeceze,
Beerenkii oportuniisiin zerçeliigi
Baatar kyçeer cokizo,
Bolşoviigiin tyrgen kurdabçalaar
Byteeze jirsen kereg manai,
Bolşoviig bodolgiin yneniigi
Basa dakin gerçelbe.

***

Duulakam, duulakam bajasaza,
Dabaza jirsendee urmaşanam.
Caaşaa jabuulka temeceliigee
Şamdagai jabuulgaa çangakanaar!
Tokiooldoson berkeşeeliigi zailuulan
Tyrgener dabşajii uragşaa!
Tesebtei karaatai tabziilee
Tegeskeed garka derbedygeerte.
Baatar oron—SSSR'iingee
Byteeke jike keregiigi,
Tobçolood kelekem duulagtii!
Şyleglееd biçekem unşagtii!
Çimegleed duulakam şagnagtii!
— 90 milioon toonno
Nyyrse tylişe abakabdi,
9 milioon toonno
Şireme şudkaka bainabdi.
Arbaad (9,5) milioon toonno
Staalin bulad byteekebdi,
82 mingan
Taraagtar kiikemnai, şinekeneer.
73 mingan
Avtomobiil dynginyylkemnai, munduugaar.
Minga 300 parovoosiigi
Mukariuulaad gyilgekeni, traansportda.
50 mingan vagoonuud
Dagaza jabakani açaatai.

Minga 700 MTS'yyd
Menee zilde togtoko.
Tegeskeke derbedygeeriin karaagi
Tobçolood kelebel—iimedee!

***

Suudal baidalaa kubilgaza,
Socaliismiin yjede oroson,
SSSR—manai orondo
Şineken teeknig kegzeze baina.
Suutai aldartai medeze
Soronzotoi—Magnitogooriin—uulada
Monduu kyçen tegelder
Mitaaliin zavood bosço baina.
Angar merenii ergin deer
Aguu jike çadaltai
Angarstroin jike baiguulga
Yyskegdeze baina ergeneer.
Uraal—Kuzbaasiin kombinaad
Uragşatai tyrgen byteeze baina.
Şinzelkii ukaanaar zokioodoson
Şine jike indyystrinyyd,
Byteegden baina olokonoor
Bygediini keleed jaalaidaa.
Tyykei kebtesen daidiigi
Tegdelze baina taraagtarnuud,
Urmatai elbeg tariaagaa
Urguulza baina kamtaraiçan.
Kabcagai jike çuluugi
Kamkalaza baina maşiina,
Uraskal goluudiin kyçiigi
Kerelen zarana manaikin!
Duulakam, duulakam baataraar
Temecekem, temecekem daisantai!
Komuniis namaaraa ketelyylze
Kedelejii şamdagai, kyçeteigeer,
Kerenge—kapitaaliin yldeedesiigi
Kebkoljiil caaşani, tyrgeneer!

gindenвyyrgiigi toiron вykii вyrzineriin negedkemel zagsaalda esergyycen prolitaariin negedkemel zagsaal вaiguulna

Ulasiin tyryygiin sunguulida komuniis nam bolbol bejee daasan joosor kaвaadaza өөriigөө tөlөөlөgçiigi duridkana

Beerlin, 15 (T). Germaaniiin komuniis namiin tөb komiteed bolbol dooro dursagdasan togtool tunkaglazai: „Germaaniiin prolitaarnariin angiiin ba ulas tөriin oncokon tөlөөlөgçө bolko Germaniiin komuniis nam bolbol odoo bolkoo baigaa sunguuliiin temeceende **өөriingөө tөlөөlөgçөdiigi duridkaka вa niite olon mөlzөgdөçө aradiigi ideвkiteigeer elsyylke zamaar вejee daasan etegeed вolzo kaвaadana.** Komuniis nam kadaa byke aradiin olonki duun deere tabigdadag ulasiin tyryygiin ba bişe çigi sungaltanuudiigii onco parlaamintiin zorilgo geze yzemzeldeg ygii," angi angida esergyy „gesen parlaamintiin temeceliin yndesen zyil geze yzemzelne. Kapitaliismiin nojolon oroilozo baigaa cagta, tedenii sunguuliin „jaso gurimaar"—өөriingөө tөlөөlөgçөdө olonki duu cugluulka arga ygiibdi geze komuniis nam saitar medene.

Komuniis nam bolbol ulasiin tyryygiin sunguuliiigi bolşiviigiin zorilgiin tөlөө edөr byri temeceke keregte olon milijoon kөdmөriçөdiin idebkiigi elsyylen kөgzyylkeer kereglezе, prolitaariin negedkemel zagsaaliigi yrgedken bekizyyleed byrzineriin digtatyuuriin faşiis bolzo baigaa namuud bolon tedenii tyşeg bolko soc-demokraaduudtai temecenaa. **Kamag вykii вyrziilig namuudiin kara yzel negeden mөnөө suuza вaigaa ulasiin tyryy Gendenвyyrgiigi dakin suulgakiin oroldolgo gargaza вaisan odoo yjede mөlzөzө darlaza вykii kapitaaltaniigi esergyycen komuniisiin, kөdmөriçөnii вa prolitaar angiiin tөlөөlөgçiigi duridkakani aguu çanartai kereg mөn.**

Braandlerovconuud Kuвiskaliin zagsaaliigi suladuulka kөdelmөri jaвuulza вaina

Beerlin 15 (T). „Rote-Taane" soninii medeegeer: Zaidebiee nutagiin, **вraandleriin** yzel barimtalagçad ulasiin tyryyde **Gindenyyrge** (zyynii soc-demokraad) gegçiigi duridkaba. Enyyniigi durikasan uçarani kubiçkaliiu negedkemel zagsaalda tusalka gesen kereg bolno.

Soninii erkilegçe C. Dondobiin.

В.-Удинск, тип. БГИ зак. 34 тираж00 Бурглит 6639 ау